

Súd: Najvyšší správny súd SR
Spisová značka: 7Ssk/89/2024
Identifikačné číslo súdneho spisu: 7022200324
Dátum vydania rozhodnutia: 30. 04. 2025
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: Mgr. Michal Novotný
ECLI: ECLI:SK:NSSSR:2025:7022200324.1

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Najvyšší správny súd Slovenskej republiky v senáte zloženom zo sudcov: Michal Novotný (sudca spravodajca) ako predseda senátu, JUDr. Jana Martinčeková ako členka senátu a JUDr. Martin Tiso ako člen senátu vo veci žalobcu: I. N. P., M. XX. R. XXXX, G. XXX, zastúpeného: JUDr. Milan Slobodník, advokát, Štúrova 20, Košice, proti žalovanej: Sociála poisťovňa, ústredie, Ul. 29. augusta 8 a 10, Bratislava, o preskúmanie zákonnosti rozhodnutia z 20. apríla 2022, č. XXX XXX XXXX X, o kasačnej sťažnosti žalobcu proti rozsudku Správneho súdu v Košiciach č. k. KE-4Sa/12/2022 z 30. júla 2024 taktó

rozhodol:

- Kasačná sťažnosť sa zamietá.
- Účastníkom sa nepriznáva právo na náhradu trov kasačného konania.

odôvodnenie:

I.

Administratívne konanie a konanie pred správnym súdom

1. Z administratívnych spisov žalovaného vyplýva, že žalobca utrpel úraz s následkom poúrazového poškodenia plexus brachialis ťažkého stupňa s ťažkým postihnutím ľavej hornej končatiny. Preto bol od 12. apríla 1990 čiastočne invalidným a poberal čiastočný invalidný dôchodok podľa § 37 zákona č. 100/1988 Zb. o sociálnom zabezpečení v znení neskorších predpisov. Jeho zdravotný stav bol posúdený aj v roku 2005, kedy bol uznaný invalidným aj podľa § 71 ods. 1 zákona č. 461/2003 Z. z. o sociálnom poistení s mierou poklesu schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť o 50 %, a tiež v roku 2008 a 2009. V apríli 2020 posudkový lekár ustálil mieru poklesu jeho schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť na 60 % za poúrazové nervové poškodenie nedominantnej hornej končatiny - plexus brachialis s nutnosťou implementácie neurostimulátora pre chronickú neutíšiteľnú bolesť ľavej hornej končatiny. Túto mieru poklesu určil od 25. apríla 2014, kedy bol žalobcovi kvôli niekoľkoročným bolestiam implementovaný neurostimulátor. Preto ho posudkový lekár uznal tak za čiastočne invalidného podľa § 37 ods. 3 písm. b) zákona č. 100/1988 Zb., ako aj invalidného podľa § 71 ods. 1 zákona č. 461/2003 Z. z.

2. Dňa 26. mája 2021 žalobca opätovne požiadal o zvýšenie sumy invalidného dôchodku. Posudková lekárka pobočky žalovanej v Košiciach vo svojom posudku z 26. novembra 2021 zohľadnila správu algeziológa z februára 2020, kardiológa z decembra 2020, neurológa z mája 2021 a ortopéda z mája 2021. Na ich základe konštatovala u žalobcu „vľavo na hornej končatine areflexia, svalová sila a akrálna hybnosť nulová, prítomná hypotrofia a hypotonia svalstva...“, kým „reflexy na dolných končatinách symetrické“, hoci pri chôdzi má šetriť pravú nohu. Chôdza žalobcu je samostatná, hybnosť v pravom bedrovom kĺbe (s totálnou endoprotézou) voľná a pohyby v kolenách sú len mierne zredukované. Na základe týchto zistení ustálila, že jeho rozhodujúcim zdravotným postihnutím zostáva poúrazové nervové poškodenie nedominantnej hornej končatiny - plexus brachialis podľa kapitoly XV, oddielu G, položky 29.1 prílohy č. 4 zákona č. 461/2003 Z. z., ku ktorému naďalej prislúcha miera poklesu schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť 60 % (zo zákonného rozpätia 60 až 70 %). Ostatné ochorenia podľa nej neodôvodnili zvýšenie tejto miery, pretože „artróza kolenných kĺbov len s miernou redukciou pohybov,

totálna endoprotéza pravého bedrového kĺbu v 2014 bez obmedzenia hybnosti, arteriálna hypertenzia pri liečbe je sanovaná, echokardiograficky bez známkov hypertrofie ľavej komory“. Na základe tohto posudku ústredie žalovanej rozhodnutím z 28. decembra 2021 zamietlo žiadosť žalobcu o zvýšenie.

3. V dôsledku žalobcom podaného odvolania, v ktorom zdôrazňoval svoju chronickú neutíšiteľnú bolesť, jeho zdravotný stav posúdila posudková lekárka ústredia žalovanej (pracovisko v Košiciach). Tá v odbornom posudku zo 16. marca 2022 po preskúmaní už uvedených lekárske správ dospela k záveru, že žalobcov zdravotný stav sa od posledného posúdenia nezmenil, „pretrváva ťažké poúrazové poškodenie plexus brachialis vľavo“. Vzala do úvahy aj viacročné bolesti „v krčnej a driekovo krížovej oblasti chrbtice, bez koreňového dráždenia“, ktoré však zatiaľ nevedli k hospitalizácii. Vysoký krvný tlak považovala za dobre kompenzovaný, vyšetrenia ukazujú „normálnu globálnu a regionálnu systolickú funkciu ľavej komory, bez diastolickej dysfunkcie“. Napriek totálnej endoprotéze pravého bedrového kĺbu je žalobcova „chôdza samostatná, bez pomôcok, hybnosť v pravom bedrovom kĺbe je nebolestivá, voľná, citlivosť je prítomná až terminálne (v krajných polohách). Kolená sú bez opuchu, bez náplne, stabilné, pohyby sú len mierne redukované“. Na základe toho takisto ustálila rozhodujúce zdravotné postihnutie podľa par. XV odd. G pol. 29.1 príl. č. 4 zákona č. 461/2003 Z. z., ktorému priradila mieru poklesu schopnosti zárobkovej činnosti 60 %, pretože postihnutou je nedominantná končatina. Ostatné zdravotné postihnutia podľa nej neodôvodňovali jej zvýšenie. Vychádzajúc z tohto posudku žalovaná preskúmaným rozhodnutím nevyhovela odvolaniu žalobcu, hoci pre úplnosť doplnila výrok o odkaz na niektoré ustanovenia zákona č. 100/1988 Zb.

4. Správnu žalobu, ktorú žalobca podal proti tomuto rozhodnutiu, správny súd zamietol tu napadnutým rozsudkom č. k. KE-4Sa/12/2022. Na odôvodnenie uviedol, že žalovaná svoje rozhodnutie dostatočne odôvodnila. Predložené posudky posudkových lekárov považoval za úplné a dostatočne podložené odbornými nálezmi lekárov - špecialistov, ako aj zdravotnou dokumentáciou, bez nejasností a vnútorných rozporov vo svojich záveroch. Posudkoví lekári v nich dospeli k záveru, že odborné nálezy od posledného posúdenia v apríli 2020 nesvedčia o takých zmenách zdravotného stavu, ktorý by odôvodňoval zmenu miery poklesu schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť. Chronickú neuropatickú bolesť zohľadnili v rámci rozhodujúceho zdravotného postihnutia, ktorému priradili mieru poklesu 60 %, pretože postihnutá je nedominantná končatina. Ostatné zdravotné postihnutia nepovažovali za posudkovo významné, čo zrozumiteľne vysvetlili. Správny súd upozornil, že posudkový lekár posudzuje vplyv zdravotného postihnutia na schopnosť vykonávať zárobkovú činnosť objektívne a nie podľa toho, ako ho dotknutá osoba subjektívne vníma.

II.

Kasačná sťažnosť a vyjadrenia k nej

5. Včas podanou kasačnou sťažnosťou sa žalobca domáha zmeny rozsudku správneho súdu tak, že sa zruší preskúmaného rozhodnutie. Namietol, že toto rozhodnutie je založené na neúplných a nejednoznačných posudkoch. Zotrval na tom, že diagnóza chronická neuropatická bolesť nebola zohľadnená, hoci mu stále viac sťažuje vykonávanie doterajších činností, ako aj možnosti pracovného uplatnenia. Opätovne odkázal na lekárske správy (algeziológa z februára 2020 a neurológa z mája 2021), v ktorých je výslovne uvedená aj táto diagnóza. Podľa žalobcu posudok, z ktorého vychádzalo preskúmané rozhodnutie, nezohľadnil tieto lekárske správy a správny súd sa s týmito nedostatkami riadne nevyrovnal. Tým sa podľa neho odklonil od ustálenej rozhodovacej praxi vyjadrenej v rozhodnutiach, ktoré citoval.

6. Žalovaná navrhla zamietnuť kasačnú sťažnosť ako nedôvodnú.

III.

Posúdenie veci kasačným súdom

7. Najvyšší správny súd Slovenskej republiky ako súd kasačný (§ 438 ods. 2 SSP) preskúmal napadnutý rozsudok v celom rozsahu (§ 453 ods. 1 SSP) a predchádzajúce konanie pred správnym súdom bez nariadenia pojednávania (§ 455 SSP) bez ohľadu na uplatnené kasačné body (§ 453 ods. 2 v spojení s § 203 ods. 2 SSP).

8. Predmetom prieskumu v prerokúvanej veci je rozhodnutie žalovaného, ktorým zamietol žiadosť žalobcu o zvýšenie invalidného dôchodku, pretože nezistil, že by sa od posledného posúdenia jeho zdravotného stavu miera poklesu schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť zvýšila. Podmienky zisťovania tejto miery vymedzuje § 71 cit. zák. takto: pokles sa posudzuje porovnaním telesnej schopnosti, duševnej schopnosti a zmyslovej schopnosti poistenca s dlhodobou nepriaznivým zdravotným stavom a rovnakých schopností zdravej fyzickej osoby (odsek 3). Posudzuje sa na základe a) lekárske správ a údajov zo zdravotnej dokumentácie a zhodnotenia liečby s určením diagnostického záveru, stabilizácie ochorenia podľa ďalšieho vývoja a ďalšej liečby a b) komplexných funkčných vyšetrení a ich záverov (odsek 4). Miera poklesu schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť je uvedená

v prílohe č. 4 (odsek 5). Miera poklesu v percentách sa určuje podľa druhu zdravotného postihnutia, ktoré je rozhodujúcou príčinou dlhodobu nepriaznivé zdravotného stavu so zreteľom na závažnosť ostatných zdravotných postihnutí (odsek 6). Jednotlivé percentuálne miery poklesu sa nesčítavajú (odsek 7). Mieru poklesu schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť určenú podľa odseku 6 možno zvýšiť najviac o 10 %, ak závažnosť ostatných zdravotných postihnutí ovplyvňuje pokles schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť (odsek 8).

9. Podľa § 153 ods. 3 písm. a) zákona č. 461/2003 Z. z. je posudzovanie dlhodobu nepriaznivé zdravotného stavu a poklesu schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť úlohou lekárskej posudkovej činnosti dôchodkového poistenia. Lekársku posudkovú činnosť vykonávajú podľa § 153 ods. 5 cit. zák. posudkovi lekári sociálneho poistenia pobočky a posudkovi lekári sociálneho poistenia ústredia žalovanej. Podľa judikatúry, na ktorú poukázal aj žalobca, musí byť z lekárskeho posudku zrejmé, akými úvahami sa pri posudzovaní zdravotného stavu žalobkyne riadili a aj dôvody určenia rozhodujúceho zdravotného postihnutia s prislúchajúcou percentuálnou mierou poklesu schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť (judikatúra Najvyššieho súdu Slovenskej republiky, napr. jeho rozhodnutia sp. zn. 1 So 97/2005, judikát R 29/2007, sp. zn. 10 So 97/2014 alebo sp. zn. 1 So 72/2015, ale aj rozsudky tunajšieho súdu sp. zn. 9 Sk 7/2021, 9 Sk 11/2021 a aj žalobcom citovaný 7 Ssk 67/2021). Správny súd skúma, či obsah posudku nie je v rozpore s obsahom lekárskeho nálezu alebo niektoré lekárske nálezy vôbec nezohľadňuje, alebo svojou celkovou skladbou nie je nepreskúmateľný. Nemôže však voľnou úvahou nahradiť odborné závery posudkových lekárov vlastnými závermi.

10. Z obsahu posudkov, tak ako sú uvedené aj v odsekoch 2 a 3 tohto rozsudku, je zrejmé, že posudkovi lekári zohľadnili všetky lekárske nálezy, vrátane tých, na ktoré odkazoval žalobca. Pritom sa riadne zaoberali všetkými v nich opísanými diagnózami a ich vplyvom na určenie miery poklesu schopnosti zárobkovej činnosti. Rovnako zohľadnili aj chronickú neuropatickú bolesť a aj na jej základe za rozhodné zdravotné postihnutie považovali poúrazové nervové poškodenie hornej (nedominantnej) končatiny - plexus brachialis s nutnosťou implementácie neurostimulátora pre chronickú neutíšiteľnú bolesť. Z obsahu jednotlivých lekárskeho správ je zrejmé, že táto diagnóza sa vždy viazala na nález na ľavom pleci a ramene. Nešlo teda o akúsi bližšie neidentifikovanú, všeobecnú chronickú bolesť iných častí tela, ktorá by mala za následok pokles schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť, než ktorý bol určený na základe kapitoly XV odd. G pol. 29.1 prílohy č. 4 zákona č. 461/2003 Z. z. Bolesť chrbtice nepovažovala posudková lekárka za podstatné, lebo nález nepotvrdil koreňové dráždenie a žalobca nebol v tejto súvislosti ani hospitalizovaný. Zrozumiteľne odôvodnili, že vysoký krvný tlak je dobre liečený, endoprotéza a artróza kolien nespôsobujú žiadne podstatnejšie obmedzenie hybnosti. Podobne ani vo funkcii srdca nezistili žiadne zásadnejšie disfunkcie. Podľa kasačného súdu je teda dostatočne zrejmé, prečo posudkovi lekári naďalej ustálili mieru poklesu žalobcovej zárobkovej schopnosti na 60 % a nepristúpili k zvýšeniu tejto miery v zmysle § 71 ods. 8 cit. zák.

IV.

Záver

11. Na základe uvedených úvah kasačný súd dospel k záveru, že nie je daný žiaden dôvod kasačnej sťažnosti v zmysle § 440 ods. 1 SSP. Preto podľa § 461 SSP rozsudkom (§ 457 ods. 1 SSP) zamietol žalobcovu kasačnú sťažnosť.

12. O trovách bolo rozhodnuté podľa § 167 a § 168 v spojení s § 467 ods. 1 SSP, keď žalobca vo veci úspech nemal a žalovaný ho sice mal, kasačný súd však nezistil výnimočné dôvody, aby sa mu nárok na náhradu trov priznal.

13. Tento rozsudok bol prijatý pomerom hlasov 3 : 0 (jednomyseľne).

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku nie je prípustný opravný prostriedok.